Kapitel 22

Paulus tal till folket	
1 ”Bröder och fäder, lyssna på vad jag har att säga er till mitt försvar.”	Paulus inleder exakt på samma sätt som Stefanus (7:2). Han tilltalar sina landsmän som judar, inte som andliga fränder, men vänligt och artigt i motsats till dem. Han börjar sitt tal med att berätta om sin bakgrund som en nitisk jude, fortsätter med att berätta om hur han blev omvänd, och avslutar med sitt uppdrag att missionera bland hedningarna. Det var precis det som publiken nu behövde höra. Han ursäktar sig inte, vädjar inte, utan presenterar fakta.
2 När de hörde att han talade till dem på hebreiska, blev det tystare. Och han fortsatte:	Romarna förstod knappast mycket, om ens något, av det som Paulus talade, vilket förvånade lyssnarna. Han kunde ha talat grekiska och då skulle alla ha förstått. Det måste ha varit underligt för kiliarken att se hur folkmassan tystnade, fast han inte förstod vad Paulus sade.
3 ”Jag är jude, född i Tarsus i Cilicien och uppvuxen här i staden. Vid Gamaliels fötter blev jag grundligt undervisad i vår fäderneärvda lag, och jag var lika ivrig att tjäna Gud som ni allesammans är i dag.	”Jag” understryks – ungefär ”jag, för min del”. Hans födelseort gjorde honom till en hellenist, men han uppfostrades till en jude från unga år i Jerusalem. Vi vet inte när han flyttade till Jerusalem. 23:16 (systerson) antyder att han hade en betydligt äldre syster som kan ha tagit hand om honom. Gamaliel var en av de mest betydande laglärarna (jfr 5:34). Han kunde inte ha fått en mera exakt och noggrann undervisning i den judiska lagen. Därför blev han också en nitisk jude, precis som hans åhörare.
4 Jag förföljde 'den vägen' ända till döds och grep både män och kvinnor och satte dem i fängelse.	Förföljelserna grundade sig på denna iver, precis lika stor som judarna i 21:31. Det kan ha varit många som torterades och dödades. Jfr 26:10, där han talar om avrättning. Vanligen brukade man behandla kvinnor på ett annat sätt, men det gjorde inte Paulus. Han var lika grym mot dem.
5 Det kan översteprästen och hela Stora rådet intyga. Av dem fick jag med mig brev till bröderna i Damaskus och for dit för att gripa också dem som fanns där och föra dem till Jerusalem, där de skulle få sitt straff.	Det hände mer än 20 år tidigare, och det var inte samma överstepräst då. Men deras annaler innehöll ett fullgott vittnesbörd om hans verksamhet. Den nuvarande översteprästen var Ananias, och han kan ha varit med i Stora rådet redan då, eller åtminstone upplevt händelserna. Det var översteprästen Kajfas som omtalas i kap. 9, men han kunde knappast ensam ha utfärdat fullmakten. Vi vet inget om hur de lyckades genomföra sitt syfte.
6 Men då jag var på väg och närmade mig Damaskus, omgavs jag vid middagstiden plötsligt av ett starkt sken från himlen.	Det finns detaljer som skiljer den här berättelsen från redogörelsen i kap. 9. Här anger Paulus att det händer vid middagstiden, när solen sken som starkast. Vi upprepar inte det som redan sagts.
7 Jag föll till marken och hörde en röst säga till mig: Saul, Saul, varför förföljer du mig?	
8 Jag frågade: Vem är du, Herre? Han svarade: Jag är Jesus från Nasaret, den som du förföljer.	Här tilläggs ”från Nasaret”, en vanlig bestämning av Jesus. Jesus var ett ganska vanligt namn (jfr Josua).

9 De som var med mig såg visserligen ljuset, men rösten som talade till mig uppfattade de inte.	9:7: ”De hörde ljudet men såg ingen.” Enda skillnaden mellan ”ljudet” och ”rösten” är genitiv- resp. ackusativform. Den förra beskriver att någon talade, den senare vad som hördes. I 9:7 såg de inte den som talade, men de såg ljusskenet.
10 Jag frågade: Vad skall jag göra, Herre? Herren sade till mig: Stig upp och gå in i Damaskus! Där skall du få veta allt som du är utsedd att göra.	Här tilläggs frågan, vad han nu ska göra. Samtalet fördes på arameiska och Lukas har översatt till grekiska, så ordalydelsen återges inte exakt lika.
11 Men då jag på grund av strålglansen från det ljusskenet inte kunde se, tog mina följeslagare mig vid handen, och jag kom in i Damaskus.	Här utelämnas de tre dagarna när han varken åt eller drack.
12 Ananias, en from och lagtrogen man som alla judar i staden talade väl om,	Paulus utelämnar här en längre beskrivning av hur Gud talade till Ananias, och koncentrerar sig på att beskriva det som var viktigast i den här situationen: hur Ananias var trogen mot lagen och inte på något sätt kunde anses förleda Paulus att göra det som han anklagas för. Brytningen med synagogan hade inte ägt rum ännu.
13 kom till mig och ställde sig vid min sida och sade: Saul, min broder, du får din syn igen! Och i samma ögonblick kunde jag se honom.	Ananias uttalar enligt den grekiska texten tre ord: Saul, broder, se! Det är en komprimering av det som återges i 9:17. Det är självklart att det inte låg i Ananias förmåga att göra honom seende, utan att det var Guds handlande.
14 Då sade Ananias: Våra fäders Gud har utvalt dig till att lära känna hans vilja och till att se den Rättfärdige och höra hans röst.	Först måste Paulus lära känna Guds vilja. Han måste inse att Jesus är Messias, den som profeterna hade utlovat. Han skulle inse att han var utvald att se Jesus och höra hans röst, som ofta (se Jes 53:11, ”min rättfärdige tjänare”) kallas den Rättfärdige. Det var nödvändigt att se och höra Jesus för att Paulus skulle kunna upptas bland apostlarna och få nödvändig auktoritet.
15 Ty du skall vara hans vittne inför alla människor och vittna om vad du har sett och hört.	Här understryks det som senare blir Paulus huvuduppgift: att vittna för hedningarna, liksom för judarna i första hand.
16 Och nu, varför tvekar du? Stå upp och låt dig döpas och tvättas ren från dina synder och åkalla hans namn.	Här finns ett av de starkaste uttrycken för vad dopet medför: det ger syndernas förlåtelse. Paulus hade en enorm syndaskuld genom sin förföljelse av Jesus och hans församling, men den togs bort i dopet. Att åkalla hans namn innebär en bekännelse till allt det som Jesus hade gjort.
17 När jag senare hade återvänt till Jerusalem och bad i templet, kom jag i hänryckning,	Paulus går vidare över de förberedande åren tills han kom till Jerusalem (9:26–30) och understryker att han gjorde som alla judar och bad i templet, troligen vid den vanliga bönetimmen. Skulle han ha skändat templet? Det var just här som han nu fick sitt specifika uppdrag. Det omtalas inte i kap. 9. Bröderna ville att Paulus skulle lämna Jerusalem, och då han tvekade fick han nu bekräftelse genom en direkt uppenbarelse.

18 och jag såg honom och hörde honom säga till mig: Skynda dig och lämna genast Jerusalem, ty här kommer de inte att ta emot ditt vittnesbörd om mig.	Paulus fick åter se den uppståndne, den Rättfärdige, och höra honom, denna gång utan bländande ljussken. Nu får han veta vad som väntar honom. Han får veta att judarna inte kommer att ta emot hans vittnesbörd och att han därför bör lämna Jerusalem.
19 Jag sade: Herre, de vet att jag i den ena synagogan efter den andra lät fängsla och piska dem som trodde på dig.	Paulus är inte ovillig att ta emot uppdraget, men han berättar om sin önskan att tillsammans med sina forna fiender verka bland de judar som han tidigare hade varit hans vänner och medarbetare. Synagogornas domstolar hade makt att tortera med piska.
20 Och när ditt vittne Stefanus blod blev utgjutet, stod jag själv där. Jag hade gått med på det och vaktade kläderna åt dem som dödade honom.	Med avsikt berättar han hur han hänvisade till Stefanus, som var den förste som mördades under hans uppsikt. Han bekänner sitt hemska brott. Han ger Stefanus den högsta ära som en människa kan få: ”ditt vittne” = ”din martyr”.
21 Då sade han till mig: Gå! Jag skall sända dig ut till hedningarna långt borta.”	Befallningen ljuder med stark auktoritet. Han ska sändas till dem som inte är judar, långt borta från Jerusalem. Men det kom att dröja 13 år innan han påbörjade sin första missionsresa.

Paulus hos befälhavaren	
22 Så långt hade de lyssnat på honom, men nu skrek de: ”Bort från jorden med en sådan människa! Han bör inte få leva.”	Judarnas ilska hade stegrats under tiden som Paulus talade, och nu exploderade den när han talade om sitt uppdrag bland hedningarna. Han kunde knappast själv ha tänkt att han skulle göra judarna tillfreds, men han berättade allt sakligt och noggrant. De hade fått tillräcklig information för att de skulle bära hela ansvaret för vad som följde. Han var beredd att stå till svars och förklara det hopp han ägde (1 Petr 3:15). Reaktionen var en dödsdom. Deras mening är att han inte borde ha fått leva så här länge.
23 Och de skrek, slet av sig kläderna och kastade upp damm i luften.	Situationen blev allt våldsammare, närmast ett upplopp. Att kasta av sig mantlarna och kasta damm i luften (mot Paulus) betydde att man ville stena Paulus, men man hade inte stenar att ta till just då.
24 Befälhavaren gav då order om att Paulus skulle föras in i fästningen och att han skulle förhöras under gisselslag, så att man fick veta varför de skrek så mot honom.	Kiliarken hade nu ingen annan möjlighet än att ta in Paulus för förhör. Han förstod inte vad Paulus hade sagt, och han ville nu använda det vanliga sättet att pressa farliga brottslingar på en bekännelse. Jesus hade förhörts av Pilatus, men ingenting antyder att han där hade gisslats under förhöret. Nu understryks att Paulus skulle gisslas – med ett äldre ord: hudflängas.
25 När man hade sträckt ut honom och skulle gissla honom, sade Paulus till officeren som stod där: ”Får ni gissla en romersk medborgare som inte ens har blivit dömd?”	Man band fast den som skulle gisslas på en bänk eller en framåtlutad ställning. Gisslet bestod av flera remmar där ett metallstycke eller ett stycke ben var fastsatt på varje rem. Två soldater, en på var sida, slog var sin gång. Efter gisslingen fördes den nu möra fången till befälhavaren för ett nytt förhör. Denne hade begått ett svårt fel: han hade gett order om tortyr som inte fick utföras mot en romersk medborgare, och detta utan att ha getts möjlighet att försvara sig. Paulus fråga räddar inte bara honom själv utan också kiliarken.

26 Så snart officeren hörde det, gick han till befälhavaren och berättade det och sade: ”Vad tänker du göra? Den här mannen är romersk medborgare.”	Centurionen som hade fått order om tortyren blir förskräckt och går genast och ställer befälhavaren inför den allvarliga frågan om han inte är medveten om att Paulus är romersk medborgare.
27 Då gick befälhavaren och frågade honom: ”Säg mig, är du verkligen romersk medborgare?” Paulus svarade: ”Ja.”	Kiliarken förstår att det är så allvarligt att han inte befaller att Paulus ska föras till honom utan han går själv till fången. Han inser nu att han har trampat in när han inte lyssnade till honom tidigare. Svaret var kort, som det anstår en romersk medborgare. Svaret ifrågasätts inte. Det var belagt med dödsstraff att på falska grunder hävda medborgarskap.
28 Befälhavaren sade: ”Jag fick betala en stor summa pengar för detta medborgarskap.” Paulus svarade: ”Men jag är född med det”.	Kejsarna i Rom brukade sälja romerskt medborgarskap för att få in pengar. Soldaterna måste skaffa sig medborgarskap för att avancera i graderna. Paulus såg antagligen inte ut att vara tillräckligt rik för att betala priset. Men att vara född romersk medborgare ansågs långt mera ärorikt än att ha köpt rättigheten. Paulus använder sig av den borgerliga lagen, vilket varje kristen har rätt till, och väljer inte att tåla orättvisa inför statsmakten.
29 De som skulle förhöra honom drog sig genast tillbaka. Också befälhavaren blev förskräckt, då han fick veta att Paulus var romersk medborgare, eftersom han hade låtit fängsla honom.	Soldaterna insåg att deras uppgift var avslutad. Kiliarken hade orsak att vara förskräckt. I 23:27 ljuger han för att rädda sitt skinn. Det kunde ha kostat honom dyrt om landshövdingen hade fått veta att han hade beordrat gissling av en romersk medborgare utan rättegång.
30 Nästa dag ville han få klart besked om vad judarna anklagade Paulus för. Han lät därför ta av honom bojorna och befallde att översteprästerna och hela Stora rådet skulle samlas. Sedan förde han ner Paulus och ställde honom inför dem.	Kiliarken vågade inte själv ordna en utfrågning, eftersom han då måste möta de upproriska judarna. Bojorna löstes omedelbart när han fick veta om medborgarskapet, annars skulle han ha fortsatt att handla fel. ”Nästa dag” hänförs till Stora rådets sammanträde, Sanhedrin. Då trädde Paulus fram utan bojor som en fri man inför rådet, tydligen bara tillsammans med kiliarken. I 23:10 kallar han på soldaterna som ”kom ner” för att föra Paulus i skydd. Paulus var nu i en märklig situation: dels var han fånge för att någon kunde anklaga honom för något brott, dels hade inte dömts skyldig till något. Därför behandlades han i fortsättningen relativt lindrigt. Stora rådet sammankom i nedersta våningen i Antoniaborgen och inte i sin egen samlingssal. Det samlades inte för en egentlig rättegång, eftersom inget antyds om vittnen och åklagare, och kiliarken hade ingen fullmakt att beordra rättegång. Men judarna, särskilt sadduceerna, var angelägna att hålla sig väl med romarna. Kiliarken ville höra Stora rådet för att få klarhet i vad Paulus var anklagad för. Språket som användes var grekiska, eftersom det var kiliarken som hade beställt samlingen. Lukas nämner endast det viktigaste, först hur Paulus talade och sedan hur tumultet uppstod. Säkerligen gjordes en introduktion innan Paulus fick ordet.

Kapitel 23

Paulus inför Stora rådet	
1 Paulus såg på Stora rådet och sade: ”Bröder, jag har levt inför Gud med ett fullkomligt rent samvete ända till i dag.”	Paulus hade inte varit i kontakt med Stora rådet på många år och noterade med intresse vilka förändringar som hade skett. Han tilltalar dem med ”män och bröder” men inte ”fäder” som i 22:1, vilket avspeglar en informell samling. Bekännelsen riktar sig mot anklagelserna från föregående dag, att Paulus skulle tala mot lagen och templet, och framför allt att han skulle ha orenat templet.
2 Då befallde översteprästen Ananias dem som stod bredvid att de skulle slå Paulus på munnen.	Ananias nämns inte i evangelierna eller tidigare i Apg. Han var överstepräst åren 47–59. Han var häftig och blev anklagad för grymheter och mördades av knivmän år 66. Troligen verkställdes inte denna olagliga order, eftersom kiliarken då skulle ha ingripit och Lukas hade säkert berättat om det. Kanske ilskade Ananias till av Paulus säkra uppträdande.
3 Men Paulus sade till honom: ”Gud skall slå dig, du vitkalkade vägg. Här sitter du för att döma mig efter lagen och så befaller du i strid mot lagen att de skall slå mig.”	Bilden av en vitkalkad vägg står för en hycklare, vilket bevisas av Ananias handlande. De profetiska orden är träffsäkra, och ger ett starkare intryck än översättningen. ”Slå dig ska Gud göra.” Jesus uttalade också liknande domsutsagor mot de skriftlärda och fariséerna (Matt 23:27). Uttalandet är uppbyggt som en kiasm. Paulus avser inte att mannen verkligen är en domare vid det här tillfället, utan han ger en allmän beskrivning av hans ämbete.
4 De som stod bredvid sade: ”Förolämpar du Guds överstepräst?”	Eftersom det var ett informellt möte på annan plats än där rådsmedlemmarna hade sina givna sittplatser, så stod en del och några satt. De som anmärkte vågade bara fråga, med hänvisning till det ämbete Gud kallat översteprästen till.
5 Paulus svarade: ”Jag visste inte, bröder, att han var överstepräst. Det står ju skrivet: En ledare för ditt folk skall du inte förbanna.”	Genast erkänner Paulus att han har gjort ett fel, enligt 2 Mos 22:28 (Septuaginta använder en mildare term). Sannolikt hade Ananias inte full ämbetsskrud, eftersom det var ett informellt möte utanför den vanliga sessionssalen. Kanske han inte heller kunde tänka sig att en överstepräst skulle bete sig så illa.
6 Eftersom Paulus visste att en del av dem var sadduceer och en annan del fariseer, ropade han i Rådet: ”Bröder, jag är farisé och son till fariseer. Och när jag nu står inför rätta, är det på grund av hoppet om de dödas uppståndelse.”	Denna händelse inträffar längre fram under mötet. Den är inte kopplad till de föregående verserna. Det fanns alltid en motsättning mellan de två partierna, och Paulus griper nu tillfället och ropar, för att höras i den oroliga salen. Förklaringen till de två partierna ges i v 8. Han bekänner sig vara en genuin farisé, något som också vi i dag kan sägas vara när vi tror på uppståndelsen, i motsats till liberaler som inte tror. Denna tro finns i GT. Det visades av apostlarna när de predikade om Jesu uppståndelse. Jesus avslöjade dårskapen i sadduceernas tro i Matt 22:23–33.
7 Då han sade det, utbröt en strid mellan fariseerna och sadduceerna, och de församlade delade sig i två läger.	Det blev ett tumult (ordet kan också översättas ‘diskuterande’, rentav ‘upplopp’). Säkert hade det redan tidigare märkts en öppen motsättning i rådet, men nu förstärks den då Paulus så klart bekänner sig till den gamla fariseiska tron på uppståndelsen. Lenski menar att det inte blev en front mellan två grupper, utan att det blev ett gemensamt tumult.

8 – Sadduceerna förnekar nämligen att det finns någon uppståndelse eller några änglar eller andar, medan fariseerna bekänner sig till allt detta. –	Sadduceerna var den tidens liberalteologer och förkastade det mesta av den osynliga världen. Endast Gud är en ande. Människan upphör att existera vid döden. Fariseerna var ”bibeltrogna”. De båda partierna var på samma linje i motståndet mot Jesus och de kristna, men det fanns en klyfta mellan dem.
9 Det blev ett väldigt skrikande, och några skriftlärda som hörde till fariseernas parti reste sig och protesterade högljutt: ”Vi finner inget ont hos den här mannen. Tänk om en ande eller en ängel verkligen har talat med honom.”	Det artade sig till en verklig fight. De skriftlärda var högt utbildade vid rabbinskolorna och några av dem var medlemmar av Sanhedrin. Det gällde nu för dem att besegra sadduceerna i första hand, och då blev Paulus-frågan sekundär. För dem var inte den högsta prioriteten just nu att få honom undanröjd. Tanken på en ande eller en ängel provocerade sadduceerna.
10 Striden blev nu så häftig att befälhavaren fruktade att de skulle slita Paulus i stycken, och han gav order om att vaktstyrkan skulle gå ner och rycka bort honom från dem och föra honom till fästningen.	Sadduceerna gick till attack på Paulus och fariseerna försökte skydda honom. Det blev nu så farligt att kiliarken måste ingripa. Med ett rop tillkallade soldater från våningen ovanför för att rycka bort Paulus och sedan fick rådsmedlemmarna fortsätta sin inbördes maktkamp. Mötet hade inte gett någon klarhet, snarare måste kiliarken har blivit ännu mera konfunderad över vad Paulus var för person som fick både folket och Sanhedrin så upprörda.
11 Följande natt kom Herren till honom och sade: ”Var vid gott mod. Ty så som du har vittnat i Jerusalem om det som rör mig, måste du vittna i Rom.”	Paulus har hittills bara fått veta genom Andens tillsägelse att han skulle fängslas och överlämnas åt hedningarna, men nu får han en ny uppenbarelse av Jesus själv om vad syftet var. Den tröst han ger siktar fram mot en lång tid. Här framgår Apostlagärningarnas syfte klart: från Jerusalem till Rom. Det var bara några år kvar av Jerusalems nådatid. Nu skulle Paulus vittna inför judarna i Rom (28:17).